

Lovtidende A

2023

Udgivet den 9. juni 2023

26. maj 2023.

Nr. 691.

Bekendtgørelse af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken¹⁾

Herved bekendtgøres lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 26. januar 2017, med de ændringer, der følger af § 13 i lov nr. 126 af 30. januar 2021 og § 10 i lov nr. 900 af 21. juni 2022.

Kapitel 1

Geografisk område

§ 1. Loven gælder for følgende områder i Tøndermarsken:

- 1) Ny Frederikskog, bortset fra udlagte byzonearealer og parcelhusområdet beliggende i landzone syd for Højer by.
- 2) Gammel Frederikskog.
- 3) Rudbøl Kog.
- 4) Arealerne inden for ådigerne ved Vidåen fra Møllehusvej til Højer Sluse og ved Sønderåen fra jernbanedæmningen Tønder-Suder Lugum.
- 5) Ådiger, der afgrænser det område, der er nævnt i nr. 4.
- 6) Højer dige.
- 7) Den vestlige side af diget fra Højer til Rudbøl indtil kørebanen.

Stk. 2. Lovens område er vist på kortbilag 1-6.

Kapitel 2

Formål

§ 2. Loven har til formål at bevare Tøndermarskens ydre koge og den nedre del af Vidå-systemet som et samlet naturområde af national og international betydning samt at oplyse offentligheden om Tøndermarskens fredningsmæssige værdier.

Stk. 2. Lovens beføjelser skal anvendes til at sikre

- 1) opretholdelse af de biologiske, kulturhistoriske og landskabelige værdier, der knytter sig til driften af store sammenhængende, vedvarende græsningsarealer med bevanding,
- 2) opretholdelse af driften af græsningsarealerne,
- 3) opretholdelse af regelmæssige vandstandssvingninger i den nedre del af Vidå-systemet,

- 4) forbedring samt drift og vedligeholdelse af anlæg til vandforsyning af åbne skelgrøfter m.v. i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog og
- 5) indpumpning af vand fra Vidåen til skelgrøfterne i de arealer, der skal anvendes til græsningsarealer med bevanding.

Stk. 3. Ved udøvelsen af lovens beføjelser skal der tages hensyn til den landbrugsmæssige drift og veterinærhygiejniske forhold.

Kapitel 3

Arealkategorier

§ 3. De arealer, der er omfattet af loven, opdeles efter den fremtidige anvendelse i

- 1) vedvarende græsarealer,
- 2) arealer i omdrift og
- 3) andre arealer.

Vedvarende græsarealer

§ 4. Vedvarende græsarealer omfatter landbrugsarealer uden for de områder, der er vist på kortbilag 7, samt de landbrugsarealer inden for disse områder, der efter §§ 5 og 6 udpeges til vedvarende græsarealer.

§ 5. Miljøministeren udpeger inden den 1. april 1990 vedvarende græsarealer inden for de områder, der er vist på kortbilag 7, efter følgende retningslinier:

- 1) I Ny Frederikskog udpeges 54 ha og i Rudbøl Kog 25 ha.
- 2) Det skal tilstræbes, at de arealer, der ikke udpeges som vedvarende græsarealer, placeres i samlede enheder omkring eksisterende landbrugsejendomme og hensigtsmæssigt i forhold til bevandingssystemet.
- 3) I videst muligt omfang skal udpeges arealer, der hidtil har henligget i græs.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (EF-fuglebeskyttelsesdirektivet), (EF-Tidende 1979 nr. L 103, side 1), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), (EF-Tidende 1992 nr. L 206, side 7), som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, (EU-Tidende 2006 nr. L 363, side 368), og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøkader, (EU-Tidende 2004 nr. L 143, side 56).

Stk. 2. Forud for den i stk. 1 nævnte udpegning indhenter miljøministeren en udtalelse om forslaget til udpegningen fra det i § 47 nævnte udvalg.

§ 6. Forud for den udpegning, der er nævnt i § 5, foretages ved NaturErhvervstyrelsens foranstaltning jordfordeling inden for området.

Stk. 2. Jordfordeling som nævnt i stk. 1 sker efter reglerne i lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven), idet de begrænsninger, der er nævnt i jordfordelingslovens § 3, stk. 2 og 3, ikke gælder for jordfordeling med skæringsdato inden den 1. april 1990.

Stk. 3. Såfremt det af hensyn til loddernes naturlige afgrænsning er nødvendigt for gennemførelse af jordfordeling efter stk. 1 og stk. 2, er en lodsejer pligtig til, hvor værdien af afgivet areal overstiger værdien af det ham ved planen tildelte areal, at modtage udligning af værdiforskellen i penge inden for et beløb af 30.000 kr. og ikke ud over 30 pct. af værdien af det afgivne areal.

§ 7. Miljøministeren bekendtgør, hvilke arealer der efter den 1. april 1990, jf. §§ 4 og 5, er vedvarende græsarealer. Bekendtgørelse sker i Statstidende og i et eller flere stedlige blade, ligesom de berørte lodsejere underrettes skriftligt.

Arealer i omdrift

§ 8. Arealer i omdrift omfatter landbrugsarealer inden for de områder, der er vist på kortbilag 7, som ikke efter § 5 er udpeget til vedvarende græsarealer.

Andre arealer

§ 9. Andre arealer omfatter de arealer, der ikke er omfattet af §§ 4 og 8.

Kapitel 4

Reguleringer i arealanvendelsen

Bestemmelser for hele området

§ 10. Der må ikke

- 1) opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse,
- 2) etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller
- 3) etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, er ikke til hinder for, at der opføres bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af en landbrugsejendom. Bygningen må ikke tjene til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthusgartneri, og højden må ikke overstige 8,5 m. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

§ 11. Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for

- 1) havearealer,
- 2) vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klægravning til reparation af diger i Tøndermarsken,
- 3) sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender samt vedligeholdelse af vandhuller,
- 4) etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter samt vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb eller
- 5) den nødvendige vedligeholdelse af veje.

§ 12. Der må ikke plantes eller sås træer og buske.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

§ 13. Jagt er ikke tilladt i Rudbøl Sø og Magisterkog.

Stk. 2. Skadevoldende vildt kan dog bekæmpes i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om jagt og vildtforvaltning.

§ 14. Fiskeri med garn og vod er ikke tilladt. Forbuddet omfatter ikke rusefiskeri.

Stk. 2. Miljøministeren kan uanset bestemmelsen i stk. 1 tillade bekæmpelsesfiskeri.

§ 15. Sejlsads er tilladt, dog kun med robåde og motorbåde.

Stk. 2. Sejlsads med motorbåde må kun ske med en hastighed på op til 5 knob.

Stk. 3. I Magisterkog er al sejlsads med motorbåde forbudt i rørskovene og åkandebælterne. Opankring ved bredderne og landgang, bortset fra ved Lust, er kun tilladt for lodsejerne.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere regler om sejlsads m.v.

Særlige bestemmelser for vedvarende græsarealer

§ 16. Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter den 15. juni.

Stk. 2. Arealerne må ikke omlægges.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstrykket på arealerne.

§ 17. Arealerne må ikke drænes.

Stk. 2. Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15. marts-15. juni.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde er tilladt.

§ 18. Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder efter § 31, dog senest den 1. april 1994.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed, eller hegning langs veje, afvandings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om hegning, herunder at hegning er tilladt i andre tilfælde end nævnt i stk. 2 og 3.

§ 19. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.

§ 20. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

§ 21. (Ophævet)

§ 22. Arealer, der ikke ved lovens ikrafttræden henlå i græs, og som ligger uden for de på kortbilag 7 viste områder, skal senest den 1. april 1994 udlægges til vedvarende græs.

Særlige bestemmelser for andre arealer

§ 23. I Rudbøl Sø og Magisterkog kan kommunalbestyrelsen som plejeforanstaltning foretage rørskeer. Kommunalbestyrelsen kan endvidere i særlige tilfælde inddrage rørskeersarealer i Magisterkog til græsning og høslæt.

Stk. 2. I Rudbøl Sø, Hasbjerg Sø og Magisterkog kan kommunalbestyrelsen foretage sørestaurering samt oprensning af vandområder og kanaler og i begrænset omfang etablere eller tillade, at der etableres nye kanaler m.v.

Kapitel 5

Pligt til bevanding

§ 24. Digelaget er forpligtet til at foretage indpumpning og videreledning af vand fra Vidåen til de kanaler, der anvendes til vandforsyning af skelgrøfter i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog.

Stk. 2. Ejere af arealer, der skal henligge som vedvarende græsarealer, er forpligtet til at foretage vandforsyning til disse arealer ved indledning og i fornødent omfang videreledning af vand til skelgrøfter m.v.

Stk. 3. Indpumpning af vand sker i henhold til det til enhver tid gældende regulativ. Nærmere bestemmelser om de forhold, som er nævnt i stk. 1 og 2, fastsættes af kommunalbestyrelsen i et tillæg til regulativet, der udarbejdes i overensstemmelse med vandløbslovens regler om tilvejebringelse af vandløbsregulativer.

Stk. 4. Ændring af regulativet som nævnt i stk. 3 kan kun ske, hvis kommunalbestyrelserne er enige herom. Uenighed mellem kommunalbestyrelserne afgøres af miljøministeren.

§ 25. Vedligeholdelsen af anlæg til indpumpning og videreledning af vand som nævnt i § 24, stk. 1, i overensstemmelse med regulativet, herunder oprensning af skelgrøfter, påhviler digelaget.

§ 26. Staten afholder endeligt de udgifter, digelaget påføres ved de i § 24, stk. 1, og § 25 nævnte forpligtelser.

Stk. 2. Miljøministeren godkender årligt budget og regnskab for de i stk. 1 nævnte udgifter efter indstilling fra

kommunalbestyrelsen og kan fastsætte nærmere regler om budget, regnskab og revision.

Kapitel 6

Drift af vedvarende græsarealer

§ 27. Miljøministeren etablerer til sikring af den fremtidige afgræsning af de vedvarende græsarealer en græsningsordning, der muliggør udlejning og drift af arealerne.

Stk. 2. Græsningsordningen omfatter de statsejede vedvarende græsarealer samt andre vedvarende græsarealer, hvor ejeren måtte ønske dette, eller som ikke drives i overensstemmelse med bestemmelserne i § 16 eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 3. Miljøministeren fastsætter nærmere regler om græsningsordningen. Der kan herunder fastsættes regler om mindsteperioden for deltagelse, om pligt til at lade arealer omfatte af ordningen, om tilsyn og kontrol, om særlige veterinærhygiejniske foranstaltninger, om udlejning af større arealer samt om regnskab.

Stk. 4. Overskud fra græsningsordningen udbetales til lodsejerne, mens eventuelt underskud afholdes endeligt af staten.

§ 28. Landbrugsministeren kan efter aftale med miljøministeren fastsætte nærmere regler om veterinærhygiejniske forhold.

Stk. 2. I regler udstedt efter stk. 1 kan det fastsættes, at udgifter til særlige foranstaltninger afholdes af staten.

Kapitel 7

Erstatning

§ 29. Der ydes erstatning for de tab, loven påfører ejere, brugere m.v. af arealer omfattet af loven.

Stk. 2. I mangel af mindelig overenskomst træffes afgørelse af taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje. Miljøministeren indbringer erstatningsspørgsmålene for taksationsmyndigheden.

Stk. 3. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder § 103, stk. 1, § 104, stk. 1, 2 og 5, og §§ 112-122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse, idet miljøministeren træder i stedet for vejbestyrelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan forlange foretaget prøvetaksation af ejendomme eller dele af ejendomme, som er omfattet af loven.

Stk. 5. Det skal udtrykkeligt tilkendegives ejere og andre, hvem taksationskommissionen finder det fornødent at indkalde til prøvetaksation, at denne intet foregriber med hensyn til deres deltagelse i jordfordeling efter lovens § 6. De pågældende skal give alle nødvendige oplysninger. Disse oplysninger lægges til grund ved sagens videre behandling.

Stk. 6. Prøvetaksation foretages for miljøministerens regning og kan ikke ankes til overtaksationskommissionen.

§ 30. Staten udbetaler en samlet godtgørelse på 200 kr./ha græsarealer, der er omfattet af miljøministerens forbud af 14. marts 1986 i medfør af § 11 i naturfredningsloven mod dyrkning m.v. af arealer i Tøndermarsken, som forlænget

til den 17. marts 1988 i medfør af lov nr. 94 af 11. marts 1987 om forlængelse af forbud mod dyrkning m.v. i Tøndermarsken. Miljøministeren drager omsorg for udbetaling af beløbet.

Stk. 2. Såfremt en lodsejer mener at have krav på en større godtgørelse end nævnt i stk. 1, meddeler han dette til miljøministeren. Bestemmelserne i § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 8

Anlægsarbejder

§ 31. Miljøministeren kan gennemføre anlægs- og istandsættelsesarbejder med henblik på en forbedring af vandforsyningen i skelgrøfter i Ny Frederikskog, Gammel Frederikskog og Rudbøl Kog.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen forestår projektering og udførelse af de arbejder, der er nævnt i stk. 1. Projektudkastet forelægges digelagets bestyrelse til udtalelse.

§ 32. Staten afholder endeligt udgifterne til anlægget.

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan til gennemførelse af anlægsarbejderne foretage ekspropriation.

Stk. 2. Ekspropriation foretages efter bestemmelserne i lov om offentlige veje, §§ 98-104 og 112-122, idet kommunalbestyrelsen træder i stedet for vejbestyrelsen.

§ 34. Regulativ for de anlæg, der er nævnt i § 31, udarbejdes af kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen i § 24, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 35. For vedligeholdelse og drift af de anlæg, der er nævnt i § 31, i overensstemmelse med regulativet, gælder bestemmelserne i §§ 25 og 26.

§ 36. Kommunalbestyrelsen lader ekspropriationsbeslutninger efter § 33 tinglyse på ejendommen.

Kapitel 9

Offentlighedens adgang

§ 37. Ud over den i naturbeskyttelseslovens § 26 hjemlede færdsels- og opholdsret har offentligheden efter kommunalbestyrelsens bestemmelse adgang til færdsel til fods på digerne.

Stk. 2. Offentligheden har ikke ret til færdsel og ophold uden for offentlige stier ved Rudbøl Sø og i Magisterkog i det område, der afgrænses af digerne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan begrænse den færdselsret, der er nævnt i stk. 1.

Kapitel 9 a

Miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper

§ 37 a. En miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås i overensstemmelse med §§ 7, 10 og 11 i miljøskadeloven.

§ 37 b. Ved den ansvarlige for driften forstås den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, hvis skaden eller den overhængende fare for en skade skyldes uforvarlig adfærd udvist af den pågældende.

§ 37 c. Den ansvarlige for driften skal i tilfælde af en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade straks underrette kommunalbestyrelsen om alle relevante aspekter ved situationen.

Stk. 2. Den ansvarlige for driften skal straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften skal, hvis en miljøskade er indtrådt, straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen påser, at pligterne efter stk. 1 og 2 opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 37 f.

§ 37 d. Kommunalbestyrelsen kan påbyde den ansvarlige for driften at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Den ansvarlige for driften kan herunder påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfundet påvirkning af naturen eller miljøet.

§ 37 e. Påbud efter § 37 d kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en påvirkning af naturen eller miljøet. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af ejendommen.

Stk. 2. Hvis den ansvarlige for driften ikke har rådighed over ejendommen, kan kommunalbestyrelsen meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften. Påbuddet er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over ejendommen.

§ 37 f. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal forelægge et udkast til afgørelse efter stk. 1 med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 37 g. Hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer kommunalbestyrelsen afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 37 f kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

§ 37 h. Kommunalbestyrelsen sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare

for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagefristen løber i samme tidsrum som klagefristen for afgørelsen efter miljøskadeloven, og klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

§ 37 i. På anmodning fra en klageberettiget efter § 44, stk. 4, nr. 2-5, skal kommunalbestyrelsen på anmodning fra den klageberettigede træffe afgørelse efter § 37 f eller § 37 g.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller den overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Kapitel 10

Administrative bestemmelser

§ 38. Kommunalbestyrelsen kan tillade fravigelser fra bestemmelserne i § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 2, § 17, stk. 2, § 19 og § 37, stk. 2, når det ansøgte ikke vil komme i strid med lovens formål.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan tillade visse fravigelser fra bestemmelsen i § 20 efter nærmere regler, der fastsættes af miljøministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen underretter miljøministeren om de afgørelser, der træffes efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger om tilladelser efter stk. 1.

§ 39. Miljøministeren kan i særlige tilfælde foretage ændringer i afgrænsningen af lovens områder, jf. § 1, og af den opdeling af arealer, der fremgår af lovens kapitel 3.

Stk. 2. Ministerens afgørelser efter stk. 1 meddeles skriftligt til ejere og indehavere af andre rettigheder over de berørte ejendomme. Afgørelserne skal endvidere bekendtgøres i Statstidende og herudover offentliggøres. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

§ 40. Kommunalbestyrelsen påser overholdelsen af denne lov og de forskrifter, der fastsættes i medfør af loven.

Stk. 2. Fiskerikontrollen påser overholdelsen af bestemmelsen i § 14, stk. 1.

Stk. 3. Bliver kommunalbestyrelsen opmærksom på et ulovligt forhold, skal kommunalbestyrelsen søge forholdet lovliggjort. Kommunalbestyrelsen kan herved meddele de fornødne påbud, herunder påbud om, at en lodsejer, der ikke

overholder bestemmelserne i § 16, skal lade arealet indgå i den græsningsordning, der er nævnt i § 27.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen påser, at påbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler for udøvelsen af tilsynsvirksomheden.

§ 41. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, medmindre andet følger af kapitel 9 a.

Stk. 2. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at den pågældende efterkommer påbuddet, kan kommunalbestyrelsen foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på ejerens bekostning.

§ 42. Betingelser, der knyttes til tilladelser eller godkendelser i henhold til loven eller forskrifter udfærdiget i medfør af loven, er bindende for ejer og indehaver af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår en sådan ret er stiftet. Betingelsen kan tinglyses på ejendommen.

§ 43. Tilladelser, der er meddelt efter loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven, bortfalder, såfremt de ikke er udnyttet inden 5 år efter meddelelsen. Tilladelsen skal indeholde oplysning herom.

§ 44. Kommunalbestyrelsens afgørelser om pligten til bevanding efter § 24 og det til enhver tid gældende regulativ kan påklages efter reglerne i vandløbsloven. Vandløbslovens regler om beslutninger i vandløbssager finder ligeledes anvendelse på kommunalbestyrelsens afgørelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 37, stk. 3, samt § 38 om fravigelser fra § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 19 og § 37, stk. 2, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler klage i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) Digelaget for Marsken ved Tønder, når afgørelsen vedrører spørgsmål af betydning for drift og vedligeholdelse af diger og afvandings- og bevandingsanlæg,
- 4) enhver, som i øvrigt har en individuel, væsentlig interesse i sagen,
- 5) offentlige myndigheder,
- 6) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 7) Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening og
- 8) Friluftsrådet, når afgørelsen berører væsentlige rekreative interesser.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 33 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler klage i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet af adressaten for afgørelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter kapitel 9 a kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som be-

handler klage i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
- 3) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- 4) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres vedtægter varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
- 5) lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens øvrige afgørelser efter loven kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette de klageberettigede om afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, herunder offentlige myndigheder, der må antages at have interesse i sagen. Der skal dog kun gives skriftlig underretning til de i stk. 2, nr. 6, nævnte foreninger og organisationer, såfremt de har anmodet kommunalbestyrelsen herom. Underretning af de personer m.v., som er omfattet af stk. 2, nr. 4, kan finde sted ved offentlig annoncering, jf. stk. 7.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen skal offentliggøre alle afgørelser, der kan påklages efter stk. 2, medmindre de er af underordnet betydning. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 8. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 9. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 10. Når myndigheden videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Stk. 11. Myndigheden skal straks underrette Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis den, efter at klagen er videresendt til nævnet, inddrages i forhandlinger med adressaten for afgørelsen og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan sætte behandlingen af sagen i bero, indtil forhandlingerne er afsluttet. Myndigheden underretter nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet.

Stk. 12. Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Stk. 13. Indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 9, 4. og 5. pkt., og stk. 10 ikke anvendelse.

Stk. 14. Tilladelser må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

§ 44 a. Ved klage efter § 44, stk. 4, nr. 3 og 4, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet kræve, at foreningerne eller organisationerne dokumenterer deres klageberettigelse ved indsendelse af vedtægter eller på anden måde.

§ 45. Miljøministeren foretager i samarbejde med øvrige berørte myndigheder en løbende overvågning af områdets udvikling og benyttelse.

§ 46. Miljøministeren forestår i samarbejde med kommunerne og øvrige berørte myndigheder vejlednings- og informationsvirksomhed om de natur- og kulturhistoriske forhold.

§ 47. Kommunalbestyrelserne nedsætter et rådgivende udvalg for Tøndermarsken til at rådgive om større og principielle spørgsmål i forbindelse med loven.

§ 48. Miljøministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

Stk. 3. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed efter forhandling med vedkommende minister bliver bemyndiget til at udøve efter stk. 1.

§ 49. Myndighederne efter loven eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget dertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, efter forudgående underretning og mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til ejendomme, der er omfattet af loven, for at udøve tilsynsvirksomhed og for at foretage undersøgelser af betydning for opfyldelsen af lovens formål.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse.

Stk. 3. Politiet yder bistand hertil. Justitsministeren kan efter forhandling med miljøministeren fastsætte nærmere regler herom.

§ 49 a. Miljøministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration af loven.

§ 49 b. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår der kan meddeles dispensationer efter § 38, stk. 1 og 2.

Kapitel 11

Straffe-, ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 50. Med bøde straffes den, der

- 1) overtræder § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 12, stk. 1, § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1-3, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, § 20, § 22, § 24, stk. 1 og 2, § 25, § 37, stk. 2,
- 2) undlader at give underretning eller træffe foranstaltninger som nævnt i § 37 c,
- 3) undlader at efterkomme påbud efter § 37 d eller § 37 e,
- 4) tilsidesætter vilkår for en tilladelse eller godkendelse efter loven eller regler fastsat efter loven eller
- 5) undlader at efterkomme et påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges juridiske personer strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 4. Forældelsesfristen for strafansvar for overtrædelse som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, er 5 år.

§ 51. Loven træder i kraft den 15. marts 1988.

Stk. 2. Lov nr. 94 af 11. marts 1987 om forlængelse af forbud mod dyrkning m.v. af arealer i Tøndermarsken ophæves.

Stk. 3. Det af miljøministeren den 13. marts 1987 i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forlængede forbud gælder dog for græsarealer inden for de i § 5 nævnte områder indtil den 1. april 1990, medmindre miljøministeren bestemmer andet.

Lov nr. 1110 af 21. december 1994 om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken²⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2

Loven træder i kraft den 1. april 1995.

Lov nr. 392 af 28. maj 2003 om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken³⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Stk. 2. Afgørelser, der er påklaget inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende klageregler.

Lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter⁴⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 24. Loven træder i kraft den 1. januar 2005.

Lov nr. 535 af 24. juni 2005 om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven)⁵⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28. Loven træder i kraft den 1. juli 2005, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 564 af 24. juni 2005 (Udmøntning af kommunalreformen i en række love på natur- og miljøområdet)⁶⁾ indeholder følgende overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 16

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007.

Stk. 2-4. (Udelades)

Stk. 5. Sager efter lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken, der ved lovens ikrafttræden ikke er færdigbehandlet i amtsrådet, overføres til kommunalbestyrelsen, jf. denne lovs § 4.

Stk. 6-8. (Udelades)

Lov nr. 1571 af 20. december 2006 (Ophævelse af adgang til at overføre myndighedskompetence til kommunale fællesskaber og ændring af delegationsbestemmelser m.v. i en række love på natur- og miljøområdet)⁷⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 23

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2007, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 507 af 17. juni 2008 (Implementering af miljøansvarsdirektivet)⁸⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 15

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2008, jf. dog stk. 3.

Stk. 2-4. (Udelades)

Lov nr. 508 af 17. juni 2008 (Gennemførelse af direktiver om naturbeskyttelse)⁹⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 16

Loven træder i kraft den 1. juli 2008.

Lov nr. 514 af 12. juni 2009 (Beskyttelse af visse dyrearter m.v.)¹⁰⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 13

Loven træder i kraft den 1. oktober 2009.

Lov nr. 484 af 11. maj 2010 (Ændringer som følge af lov om Natur- og Miljøklagenævnet m.v.)¹¹⁾ indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser:

§ 28

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2011, jf. dog stk. 2.

Stk. 2-4. (Udelades)

Stk. 5. Verserende sager i Naturklagenævnet, der ikke er færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter lov om Natur- og Miljøklagenævnet af Natur- og Miljøklagenævnet med den i § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet nævnte sammensætning. I sager, hvor Naturklagenævnet har afholdt besigtigelse i en sag om fredning efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6, sammensættes Natur- og Miljøklagenævnet med deltagelse af de nævnsmedlemmer, der deltog i besigtigelsen.

Stk. 6. (Udelades)

Stk. 7. Miljøministeren kan i øvrigt fastsætte overgangsregler.

Lov nr. 1273 af 21. december 2011 (Digital annoncering, obligatorisk digital kommunikation, afskæring af klageadgang)¹²⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 20

Loven træder i kraft den 1. januar 2012.

Lov nr. 580 af 18. juni 2012 (Reform af klagesystemet på natur- og miljøområdet m.v.)¹³⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 28

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Stk. 3. Loven finder anvendelse på afgørelser truffet i 1. instans efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. (Udelades)

Lov nr. 86 af 28. januar 2014 (Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage samt obligatorisk videre-sendelse af klage over lokalplan til Natur- og Miljøklagenævnet m.v.)¹⁴⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 26

Stk. 1. (Udelades)

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af §§ 1-6, § 7, nr. 2 og 3, og §§ 8-25.¹⁵⁾

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for klager over afgørelser, der træffes, før loven træder i kraft. For sådanne klager finder de hidtidige regler anvendelse.

Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v.)¹⁶⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 139. Loven træder i kraft den 1. juli 2015, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. (Udelades)

Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet¹⁷⁾ indeholder følgende ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelse:

§ 24. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Stk. 2. (Udelades)

Stk. 3. Erhvervs- og vækstministeren kan efter høring af miljø- og fødevareministeren fastsætte overgangsregler.

Stk. 4. (Udelades)

Stk. 5. Regler, der er fastsat i henhold til hidtil gældende regler, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat med hjemmel i denne lov. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 6. Verserende klagesager i Natur- og Miljøklagenævnet eller Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, der ikke er færdigbehandlet ved denne lovs ikrafttræden, færdigbehandles og afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet efter reglerne i denne lov. Dette gælder dog ikke verserende klagesager ved Natur- og Miljøklagenævnet, som ved lovens ikrafttræden skal færdigbehandles og afgøres af Planklagenævnet, jf. § 1 i lov om Planklagenævnet.

Stk. 7. (Udelades)

Lov nr. 126 af 30. januar 2021 (Ændring af handlepligten for den ansvarlige for en miljøskade, indførelse af godtgørelsesordning samt ændring af definitionen af arter og naturtyper)¹⁸⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 15

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2021.
Stk. 2. (Udelades)

§ 18

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2022.
Stk. 2. (Udelades)

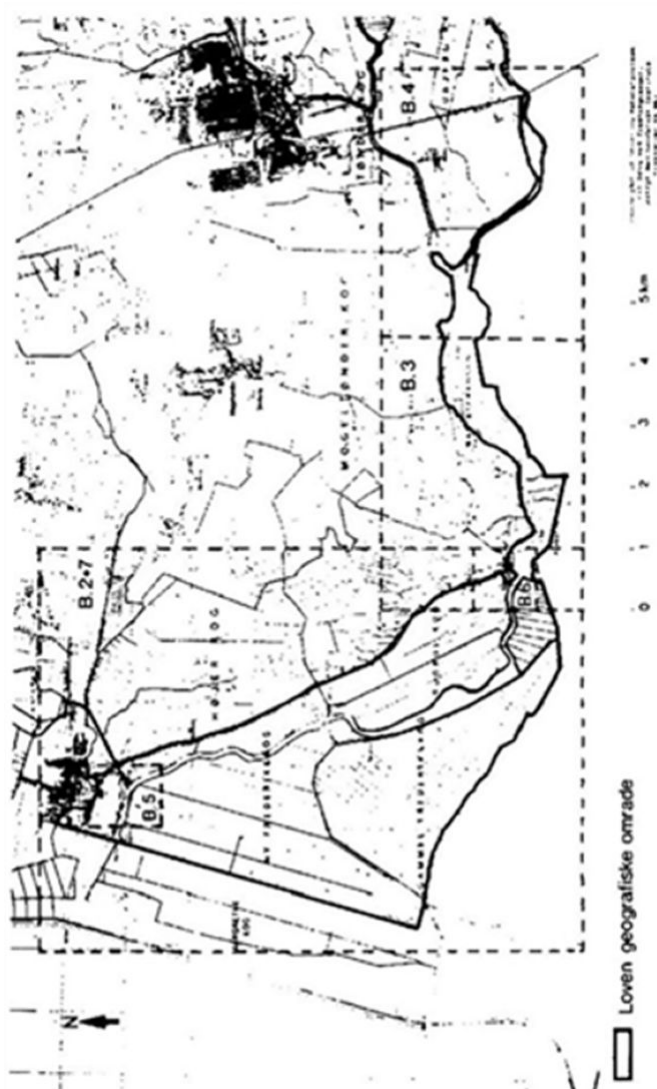
Lov nr. 900 af 21. juni 2022 (Dispensation og klagesagsbehandling m.v. på fortidsmindeområdet)¹⁹⁾ indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

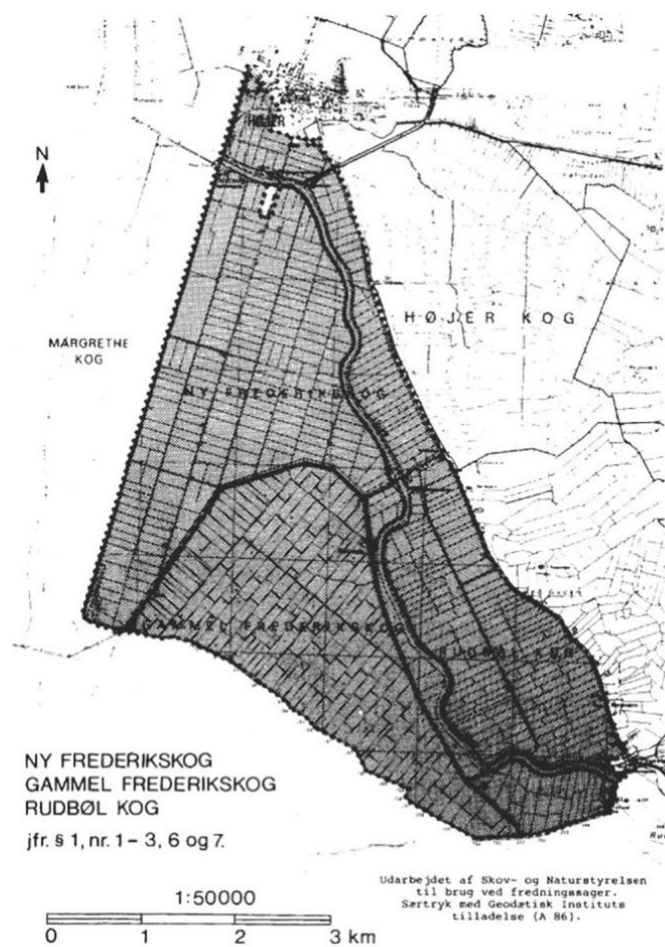
Miljøministeriet, den 26. maj 2023

P.M.V.
E.B.
PETER ØSTERGÅRD HAVE

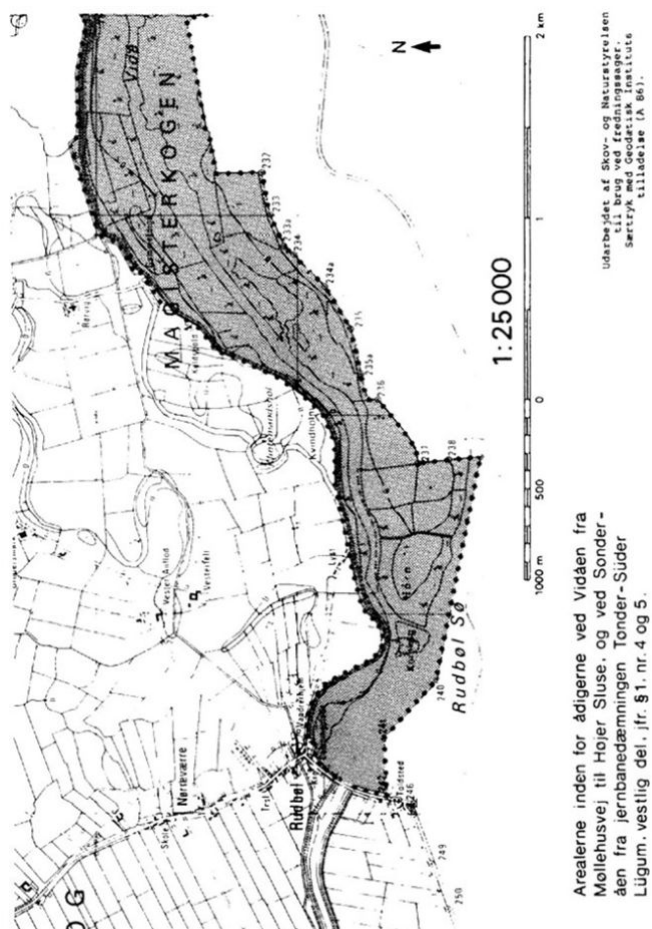
/ Charlotte Brøndum

-
- 2) Lovændringen ophæver § 14, stk. 2, og vedrører § 20, § 37, stk. 1 og 2, § 38, stk. 2-4, § 40, § 47 og § 50, stk. 1, nr. 1.
- 3) Lovændringen vedrører § 12, § 19, stk. 1 og 2, § 21, § 23, § 24, stk. 3, overskriften til kapitel 9, § 37, § 38, stk. 1, § 44, § 47, § 49 a og § 50, stk. 1 og stk. 3.
- 4) Lovændringen vedrører § 49, stk. 2.
- 5) Lovændringen vedrører § 6.
- 6) Lovændringen vedrører §§ 1, 10 12, 15, 23, 24, 26, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 40, 44, 45, 46 og 47.
- 7) Lovændringen vedrører § 45 og § 48.
- 8) Lovændringen vedrører §§ 41, 44 og 50 og indsætter nyt kapitel 9 a (§§ 37 a-37 i) og ny § 44 a.
- 9) Lovændringen vedrører ny § 49 b.
- 10) Lovændringen vedrører fodnote 1 til lovens titel.
- 11) Lovændringen vedrører §§ 44 og 44 a. Lov nr. 1608 af 22. december 2010 vedrører en ny affattelse af ikrafttrædelsesbestemmelsen for lov nr. 484 af 11. maj 2010, hvor det er bestemt, at lov nr. 484 af 11. maj 2010 træder i kraft den 1. januar 2011.
- 12) Lovændringen vedrører § 37 h stk. 2, § 39 stk. 2, og § 44, stk. 7.
- 13) Lovændringen vedrører § 44, stk. 9, og indsætter stk. 10 og 11.
- 14) Lovændringen vedrører § 44, stk. 9, og indsætter stk. 12 og 13.
- 15) Ved bekendtgørelse nr. 57 af 23. januar 2015 blev det bestemt, at ændringerne trådte i kraft den 28. januar 2015.
- 16) Lovændringen vedrører § 29, stk. 3, og 33, stk. 2.
- 17) Lovændringen vedrører § 44 og § 44 a.
- 18) Lovændringen vedrører overskriften til kapitel 9 a.
- 19) Lovændringen vedrører § 44, stk. 2-4.

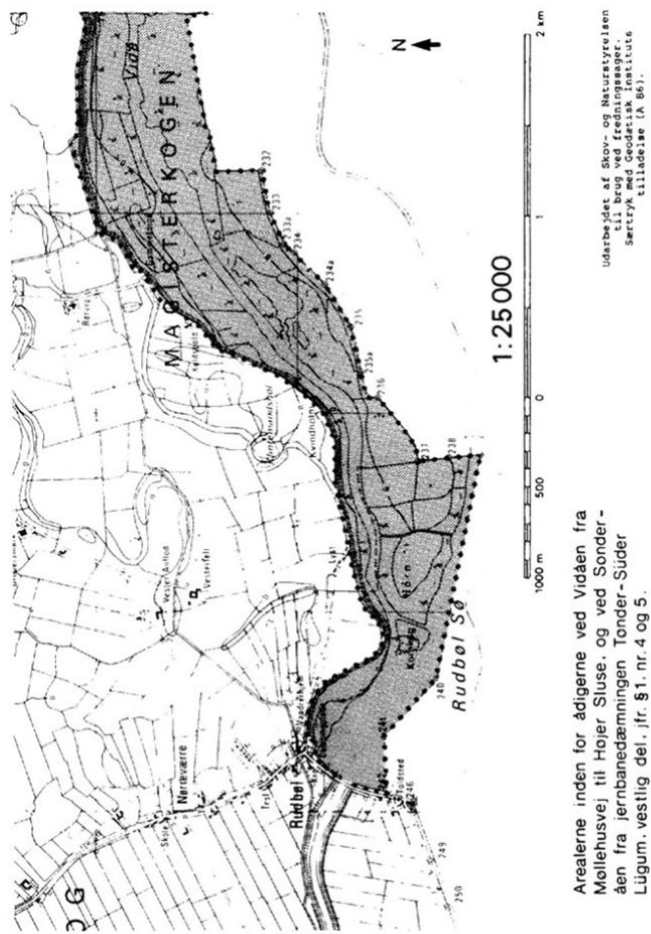
Bilag 1

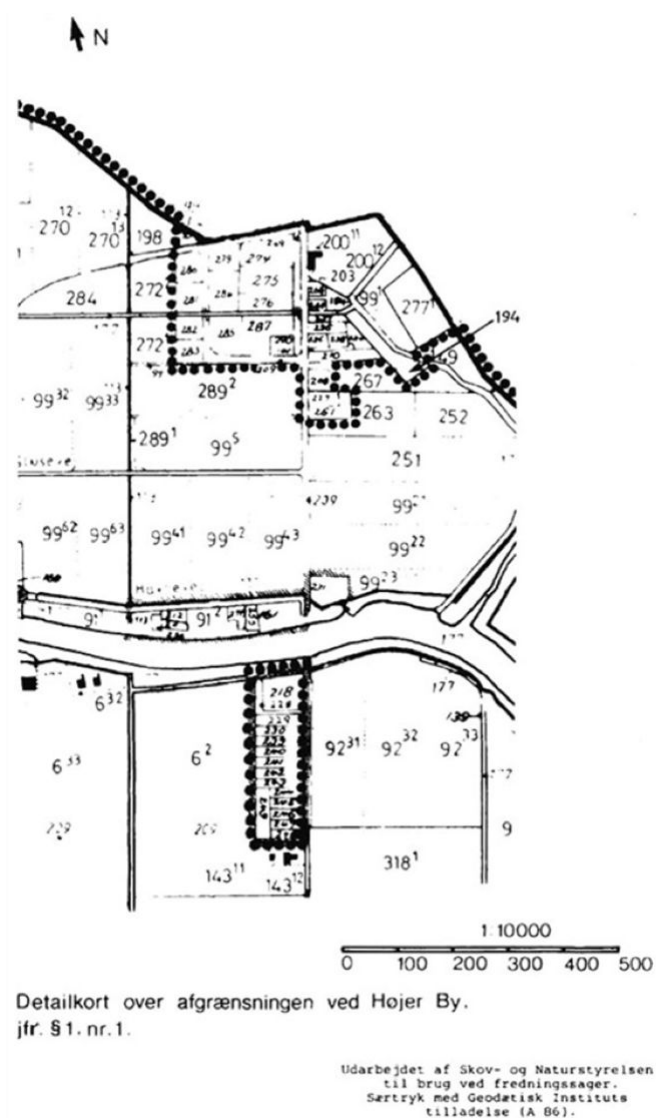
Bilag 2

Bilag 3

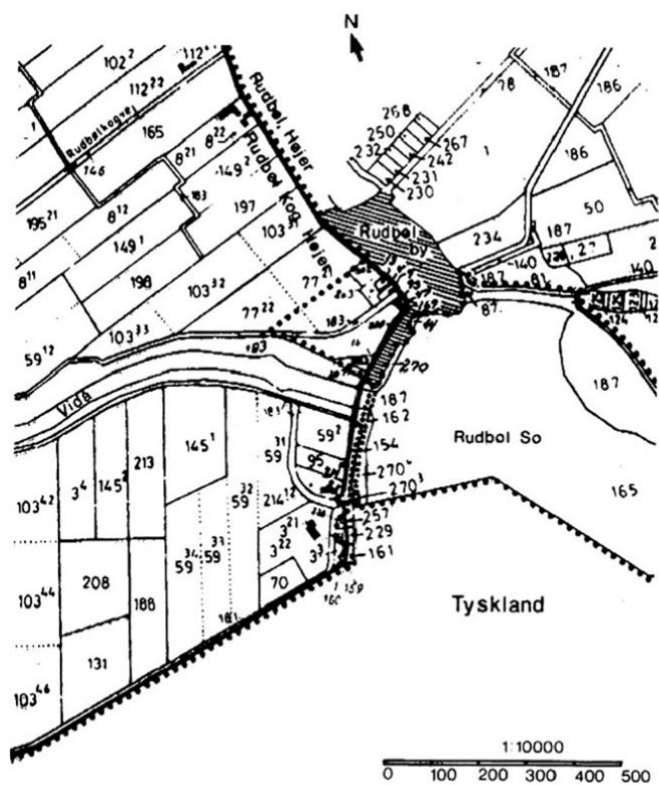

Bilag 4

Bilag 5

Bilag 6.

Detallkort over afgrænsningen ved Rudbøl By,
jfr. § 1, nr. 1.

Udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen
til brug ved fredningssager.
Sertryk med Geodætisk Instituts
tilladelse (A 86).

Bilag 7